

Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (ΕΠΠ) αποτελεί ένα σημαντικό μέσο συμμετοχικής δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο επιτρέπει σε ένα εκατομμύριο πολίτες της ΕΕ που διαμένουν τουλάχιστον στο ένα τέταρτο των κρατών μελών να καλέσουν την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση νομικής πράξης για την εφαρμογή των Συνθηκών της ΕΕ. Από την έναρξη εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 211/2011, ο οποίος ορίζει λεπτομερείς διαδικασίες και προϋποθέσεις σχετικά με την ΕΠΠ, τέσσερις πρωτοβουλίες έχουν υποβληθεί επιτυχώς στην Επιτροπή.

Νομική βάση

- Άρθρο 11 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)
- άρθρο 24 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)
- κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 211/2011
- άρθρα 211 και 218 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πλαίσιο

Οι πολίτες των περισσότερων κρατών μελών έχουν στη διάθεσή τους μέσα για την ανάληψη πρωτοβουλίας των πολιτών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, τα οποία ωστόσο παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής τους και τη διαδικασία που ακολουθείται. Η έννοια της ιθαγένειας της Ένωσης, από την οποία προήλθε και η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, εισήχθη για πρώτη φορά στη Συνθήκη του Μάαστριχτ (1.1.3). Το 1996, ενόψει της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του Άμστερνταμ, οι υπουργοί Εξωτερικών της Αυστρίας και της Ιταλίας πρότειναν να θεσπιστεί, παράλληλα με το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δικαίωμα των πολιτών να υποβάλλουν ανάλογες πρωτοβουλίες. Η πρότασή τους, ωστόσο, δεν έγινε δεκτή από τη Διάσκεψη. Διατάξεις για τη διαδικασία της πρωτοβουλίας των πολιτών, περίπου όπως την ξέρουμε σήμερα, συμπεριλήφθηκαν για πρώτη φορά στο σχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης (άρθρο 47 παράγραφος 4). Παρά την αρχική απόρριψή τους από το προεδρείο της Συνέλευσης, οι διατάξεις αυτές διατηρήθηκαν στο τελικό κείμενο χάρη στις συντονισμένες προσπάθειες οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Μετά την αποτυχία της διαδικασίας κύρωσης της Συνταγματικής Συνθήκης, παρόμοιες διατάξεις εισήχθησαν εκ νέου κατά την κατάρτιση της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Σήμερα, το δικαίωμα υποβολής πρωτοβουλίας πολιτών κατοχυρώνεται στον τίτλο II της ΣΕΕ (Διατάξεις περί δημοκρατικών αρχών). Το άρθρο 11 παράγραφος 4 ΣΕΕ θεσπίζει το βασικό πλαίσιο σχετικά με το εν λόγω δικαίωμα, ενώ το άρθρο 24 εδάφιο 1 ΣΛΕΕ διατυπώνει τις γενικές αρχές σχετικά με έναν κανονισμό για τον καθορισμό συγκεκριμένων διαδικασιών και λεπτομερών προϋποθέσεων. Η πρόταση κανονισμού ήταν αποτέλεσμα εκτενούς διαβούλευσης^[1]. Οι διαπραγματεύσεις επί του τελικού κειμένου διήρκεσαν πολλούς μήνες μέχρι να επιτευχθεί συμφωνία: Το σχέδιο πρότασης υποβλήθηκε στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 31 Μαρτίου 2010 και η πολιτική συμφωνία επιτεύχθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2010, οδηγώντας έτσι στην επίσημη έγκριση του κειμένου από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 16 Φεβρουαρίου 2011. Το κείμενο επί του οποίου συμφώνησαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2011 με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 211/2011. Λόγω των πολυάριθμων τεχνικών προσαρμογών που χρειάστηκε να γίνουν σε επίπεδο κρατών μελών για την εφαρμογή μιας απλουστευμένης διαδικασίας ελέγχου, ο κανονισμός ΕΠΠ άρχισε να εφαρμόζεται ένα έτος αργότερα. Έως την 1η Απριλίου 2015 και στη συνέχεια έως την ίδια ημερομηνία ανά τριετία, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΕΠΠ, έτσι ώστε, ενδεχομένως, να αναθεωρηθεί. Η Επιτροπή ενέκρινε ανάλογες εκθέσεις στις 31 Μαρτίου 2015 [[COM\(2015\)0157](#)] και στις 28 Μαρτίου 2018 [[COM\(2018\)0157](#)]. Οι εν λόγω ανακοινώσεις παρουσίασαν την κατάσταση και την αξιολόγηση της εφαρμογής της ΕΠΠ και απαρίθμησαν τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν μετά από την πρώτη εξαετία εφαρμογής του νέου αυτού νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου. Επεσήμαναν ορισμένες ελλείψεις και έλαβαν υπόψη ορισμένες προτάσεις που συμπεριέλαβε το Κοινοβούλιο στις εκθέσεις του, καθώς και μέρος της ουσιαστικής έρευνας που είχε διεξαχθεί με δική του πρωτοβουλία^[2].

Αρχής γενομένης από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΕΠΠ, διατυπώθηκαν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τη λειτουργία του μέσου αυτού. Το Κοινοβούλιο ζήτησε πολλές φορές τη μεταρρύθμιση του κανονισμού ΕΠΠ με στόχο την απλούστευση και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών. Τελικά, στις 13 Σεπτεμβρίου 2017, η Επιτροπή υπέβαλε [νομοθετική πρόταση](#) για την αναθεώρηση της ΕΠΠ^[3]. Μετά τις διοργανικές διαπραγματεύσεις που πραγματοποιήθηκαν από τον Σεπτέμβριο έως τον Δεκέμβριο του 2018, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία στις 12 Δεκεμβρίου 2018. Το συμφωνημένο κείμενο εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο στις 12 Μαρτίου 2019 και από το Συμβούλιο στις 9 Απριλίου 2019. Η τελική πράξη υπεγράφη στις 17 Απριλίου 2019 και αναμένεται η δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο νέος κανονισμός ΕΠΠ, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 211/2011, θα τεθεί σε εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου 2020. Το δικαίωμα υποβολής ΕΠΠ δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να συγχέεται με το δικαίωμα υποβολής αναφοράς, καθώς

---

[1] Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής ([COM\(2009\)0622](#)).

[2] «European Citizens Initiative — First lessons of implementation» (Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών — Πρώτα διδάγματα από την εφαρμογή της), Θεματικό Τμήμα Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων (2014). Διατίθεται στη διεύθυνση:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/509982/IPOL_STU\(2014\)509982_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/509982/IPOL_STU(2014)509982_EN.pdf)

[3] Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών ([COM\(2017\)0482](#)).

τα δύο αυτά δικαιώματα διαφέρουν σε πολλές ουσιώδεις πτυχές τους. Οι αναφορές μπορούν να υποβληθούν από πολίτες της ΕΕ, καθώς και από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο διαμένει στην ΕΕ (4.1.4), και πρέπει να πραγματεύονται θέματα που εμπíπτουν στους τομείς αρμοδιότητας της ΕΕ και τα οποία αφορούν άμεσα τον αναφέροντα. Οι αναφορές απευθύνονται στο Κοινοβούλιο υπό την ιδιότητά του ως άμεσου εκπροσώπου των πολιτών σε επίπεδο ΕΕ. Η ΕΠΠ αποτελεί άμεση έκκληση για ειδική νομική πράξη της ΕΕ και πρέπει να συμμορφώνεται με ειδικούς κανόνες προκειμένου να κριθεί παραδεκτή. Επιπλέον, έχει ως τελικό παραλήπτη την Επιτροπή, η οποία έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα υποβολής νομοθετικών προτάσεων. Από την άποψη αυτή, η ΕΠΠ είναι παρεμφερής με το δικαίωμα πρωτοβουλίας που έχει εκχωρηθεί στο Κοινοβούλιο (άρθρο 225 ΣΛΕΕ) και στο Συμβούλιο (άρθρο 241 ΣΛΕΕ).

Διαδικασία

A. Επιτροπή πολιτών

Για μια πρωτοβουλία τέτοιου μεγέθους είναι απαραίτητο να υπάρχει μια ελάχιστη οργανωτική δομή. Το πρώτο βήμα για να αναληφθεί μια πρωτοβουλία πολιτών είναι να δημιουργηθεί μια οργανωτική επιτροπή, η οποία ονομάζεται «επιτροπή πολιτών». Η επιτροπή αυτή πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον επτά άτομα, τα οποία διαμένουν σε τουλάχιστον επτά διαφορετικά κράτη μέλη (χωρίς να είναι απαραίτητα διαφορετικής ιθαγένειας) και έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας που τους δίνει δικαίωμα ψήφου στις ευρωπαϊκές εκλογές. Η επιτροπή πρέπει να ορίσει έναν εκπρόσωπο και έναν αναπληρωτή εκπρόσωπο, οι οποίοι επιφορτίζονται με τον ρόλο του υπεύθυνου επικοινωνίας για τη συγκεκριμένη ΕΠΠ.

Σε αντίθεση με την πρόταση της Επιτροπής και του Κοινοβουλίου, ο νέος κανονισμός ΕΠΠ δεν θα μειώσει το όριο ηλικίας για τη στήριξη μιας ΕΠΠ στα 16 έτη, ωστόσο τα κράτη μέλη θα μπορούν να καθορίσουν ως όριο ηλικίας τα 16 έτη, εφόσον το επιλέξουν.

B. Καταχώριση

Προτού ξεκινήσει να συγκεντρώνει δηλώσεις υποστήριξης, η επιτροπή θα πρέπει να καταχωρίσει την πρωτοβουλία στο μητρώο της Επιτροπής. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να υποβάλει ένα έγγραφο με τον τίτλο, το θέμα και συνοπτική περιγραφή της πρωτοβουλίας, στο οποίο θα διευκρινίζεται η νομική βάση για την ανάληψη νομικής δράσης, και το οποίο θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα μέλη της επιτροπής πολιτών και σχετικά με όλες τις πηγές στήριξης και χρηματοδότησης της προτεινόμενης πρωτοβουλίας. Οι διοργανωτές μπορούν να καταθέσουν λεπτομερέστερες πληροφορίες και άλλο υλικό, όπως για παράδειγμα σχέδιο του προτεινόμενου νομοθετικού κειμένου, με τη μορφή παραρτήματος.

Η Επιτροπή έχει διορία δύο μηνών για να αποφασίσει σχετικά με την καταχώριση της προτεινόμενης πρωτοβουλίας στο μητρώο. Η πρωτοβουλία δεν πρόκειται να καταχωριστεί στο μητρώο εάν δεν έχουν τηρηθεί οι διαδικαστικές απαιτήσεις ή εάν το θέμα δεν εμπíπτει στο πεδίο της αρμοδιότητας της Επιτροπής όσον αφορά την υποβολή πρότασης νομοθετικής πράξης για την εφαρμογή των Συνθηκών. Άλλες αιτίες απόρριψης μπορεί να είναι ο καταφανώς καταχρηστικός, επιπόλαιος ή οχληρός χαρακτήρας της πρωτοβουλίας ή η αντίθεσή της με τις αξίες της ΕΕ όπως ορίζονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ. Η απόφαση της Επιτροπής μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο

προσφυγής σε ένδικα ή εξωδικαστικά μέσα επίλυσης διαφορών. Οι πρωτοβουλίες που καταχωρίζονται στο μητρώο δημοσιεύονται στη δικτυακή πύλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Προκειμένου να καταστεί η ΕΠΠ πιο προσιτή και να διασφαλιστεί ότι καταχωρίζονται όσο το δυνατόν περισσότερες πρωτοβουλίες, ο νέος κανονισμός περιλαμβάνει επίσης τη δυνατότητα μερικής καταχώρισης πρωτοβουλιών.

Γ. Συγκέντρωση των δηλώσεων υποστήριξης

Μόλις καταχωριστεί μια πρωτοβουλία, οι διοργανωτές μπορούν να ξεκινήσουν να συγκεντρώνουν δηλώσεις υποστήριξης, διαδικασία η οποία μπορεί να διαρκέσει έως και 12 μήνες. Οι δηλώσεις υποστήριξης μπορεί να έχουν έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Αν έχουν ηλεκτρονική μορφή, το επιγραμμικό σύστημα συγκέντρωσης θα πρέπει πρώτα να πιστοποιηθεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Οι λεπτομερείς κανόνες για τις τεχνικές προδιαγραφές των επιγραμμικών συστημάτων συγκέντρωσης θεσπίστηκαν μέσω εκτελεστικού κανονισμού της Επιτροπής [[κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 1179/2011](#)].

Ανεξάρτητα από το εάν οι δηλώσεις υποστήριξης θα είναι έντυπες ή ηλεκτρονικές, ισχύουν οι ίδιες απαιτήσεις δεδομένων για τον σκοπό του ελέγχου. Στο παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 211/2011 ορίζονται οι εν λόγω απαιτήσεις σε επίπεδο κρατών μελών. Σε εννέα κράτη μέλη^[4] δεν απαιτείται οι υπογράφωντες δηλώσεων υποστήριξης να υποβάλλουν κάποιο προσωπικό έγγραφο ταυτότητας ή αριθμό ταυτότητας. Σε όλες τις άλλες χώρες απαιτείται να υποβάλλονται οι εν λόγω πληροφορίες. Στο παράρτημα διευκρινίζεται επίσης ποιοι τύποι προσωπικών εγγράφων ταυτότητας μπορούν να χρησιμοποιούνται σε κάθε ένα από τα κράτη μέλη που τα απαιτούν.

Προκειμένου να εξεταστεί από την Επιτροπή η ΕΠΠ θα πρέπει να συγκεντρώσει ένα εκατομμύριο δηλώσεις υποστήριξης μέσα σε 12 μήνες. Επίσης, ο αριθμός των υπογραφόντων ενός κράτους μέλους θα πρέπει να ισούται τουλάχιστον με 750 φορές τον αριθμό των εκλεγμένων βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από το εν λόγω κράτος μέλος. Ο ελάχιστος αριθμός των υπογεγραμμένων δηλώσεων υποστήριξης καθορίζεται με βάση την αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας, η οποία εφαρμόζεται και στην κατανομή των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ανάμεσα στα κράτη μέλη.

Ο νέος κανονισμός ΕΠΠ θα δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες της ΕΕ να υποστηρίξουν μια ΕΠΠ ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους. Εισάγει επίσης μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης της περιόδου συγκέντρωσης υπογραφών, εντός έξι μηνών από την καταχώριση. Επιπλέον, απλουστεύει περαιτέρω τις απαιτήσεις σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους υπογράφοντες την ΕΠΠ. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν από τους υπογράφοντες να παρέχουν τον πλήρη αριθμό της ταυτότητάς τους.

Επιπλέον, ο νέος κανονισμός ορίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να δημιουργήσει και να θέσει σε λειτουργία ένα κεντρικό επιγραμμικό σύστημα συγκέντρωσης και να καταργήσει σταδιακά τα μεμονωμένα συστήματα συγκέντρωσης μετά το 2022.

Τέλος, κατόπιν επιμονής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο νέος κανονισμός προβλέπει ενισχυμένη υποστήριξη για τους διοργανωτές των ΕΠΠ μέσω σημείων επαφής σε

---

[4]Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Σλοβακία και Ηνωμένο Βασίλειο.

κάθε κράτος μέλος και μιας διαδικτυακής συνεργατικής πλατφόρμας που παρέχει πληροφορίες και βοήθεια, πρακτική υποστήριξη και νομικές συμβουλές σχετικά με την ΕΠΠ.

Δ. Έλεγχος και πιστοποίηση

Αφού συγκεντρωθεί ο αναγκαίος αριθμός δηλώσεων υποστήριξης από επαρκή αριθμό κρατών μελών, οι διοργανωτές πρέπει να τις υποβάλουν στις αρμόδιες για την πιστοποίησή τους εθνικές αρχές^[5], οι οποίες περιλαμβάνονται στον κατάλογο που έχει καταρτίσει η Επιτροπή με βάση πληροφορίες που της έχουν χορηγήσει τα κράτη μέλη. Οι αρχές που επιφορτίζονται με αυτό το καθήκον είναι ως επί το πλείστον Υπουργεία Εσωτερικών, εκλογικές επιτροπές ή μητρώα πληθυσμού. Οι εθνικές αρχές καλούνται στη συνέχεια να πιστοποιήσουν τις δηλώσεις υποστήριξης εντός τριών μηνών, χωρίς ωστόσο να χρειάζεται να εξακριβώσουν τη γνησιότητα των υπογραφών.

Ε. Υποβολή και εξέταση

Σε αυτό το στάδιο, οι διοργανωτές καλούνται να υποβάλουν τα σχετικά πιστοποιητικά που έλαβαν από τις εθνικές αρχές σχετικά με τον αριθμό των δηλώσεων υποστήριξης και πρέπει επίσης να χορηγήσουν πληροφορίες σχετικά με ενδεχόμενη χρηματοδότηση που λαμβάνουν από οποιαδήποτε πηγή, τηρώντας τα όρια που αναφέρονται στον [κανονισμό \(ΕΕ, Ευρατόμ\) αριθ. 1141/2014 σχετικά με το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων](#)^[6], όπως τροποποιήθηκε από τον [κανονισμό \(ΕΕ, Ευρατόμ\) 2018/673](#)^[7]. Καταρχήν, πρέπει να δηλώνεται κάθε εισφορά που υπερβαίνει τα 500 ευρώ.

Αφού η Επιτροπή λάβει την υποβολή της πρωτοβουλίας, πρέπει να τη δημοσιεύσει χωρίς καθυστέρηση στο μητρώο και να συνεδριάσει με τους διοργανωτές στο κατάλληλο επίπεδο, ώστε οι τελευταίοι να έχουν τη δυνατότητα να διευκρινίσουν τις λεπτομέρειες του αιτήματός τους. Έπειτα από ανταλλαγή απόψεων με την Επιτροπή, δίνεται η ευκαιρία στους διοργανωτές να παρουσιάσουν την πρωτοβουλία σε δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Την ακρόαση διοργανώνει η επιτροπή που είναι αρμόδια για το αντικείμενο της ΕΠΠ (άρθρο 211 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).

Ο νέος κανονισμός ΕΠΠ θα παρατείνει από τρεις σε έξι μήνες τη διορία που έχει η Επιτροπή για να απαντήσει σε μια έγκυρη πρωτοβουλία. Σε ανακοίνωση στην οποία θα παρουσιάζει τα νομικά και πολιτικά της συμπεράσματα για κάθε πρωτοβουλία, η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει επίσημο κατάλογο των ενεργειών στις οποίες προτίθεται να προβεί και σαφές χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή τους. Επιπλέον, σε μια προσπάθεια να εξασφαλιστεί πλήρης διαφάνεια, ο κανονισμός υποχρεώνει τους διοργανωτές να υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις σχετικά με τις πηγές χρηματοδότησης και άλλες μορφές στήριξης που λαμβάνουν. Υποχρεώνει επίσης την Επιτροπή να διαθέτει έντυπο επικοινωνίας στο μητρώο και στον δημόσιο δικτυακό τόπο της ΕΠΠ, ούτως ώστε οι πολίτες να μπορούν να υποβάλουν καταγγελία σχετικά με την πληρότητα και την ορθότητα των εν λόγω πληροφοριών.

[5] Ο κατάλογος των αρμόδιων εθνικών αρχών είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-verification?lg=el>

[6] ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 1.

[7] ΕΕ L 114 I της 4.5.2018, σ. 1.

Ο ρόλος του Κοινοβουλίου ενισχύεται περαιτέρω μέσω του νέου κανονισμού ΕΠΠ και των τροποποιήσεων του Κανονισμού του^[8]. Προκειμένου να ενισχυθεί ο πολιτικός αντίκτυπος των επιτυχών πρωτοβουλιών, μετά από τη δημόσια ακρόαση, το Κοινοβούλιο μπορεί να διεξαγάγει συζήτηση στην ολομέλεια και να εγκρίνει ψήφισμα για την αξιολόγηση της πολιτικής υποστήριξης της πρωτοβουλίας. Τέλος, το Κοινοβούλιο θα εξετάζει διεξοδικά τα μέτρα που λαμβάνει η Επιτροπή σε συνέχεια της πρωτοβουλίας, τα οποία περιγράφονται επίσης σε συγκεκριμένες ανακοινώσεις της Επιτροπής.

Τρέχουσες πρωτοβουλίες

Πριν ακόμη θεσπιστεί το μέσο της πρωτοβουλίας μέσω της νομοθεσίας και καθοριστούν οι λεπτομέρειες των διαδικασιών της, αρκετοί φορείς είχαν επιχειρήσει να ξεκινήσουν πρωτοβουλίες παρόμοιες με την ΕΠΠ. Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία ξεκίνησε, για παράδειγμα, το 2007, μία από τις πρώτες δοκιμαστικές πρωτοβουλίες, για την οποία υποστήριξε ότι είχε συγκεντρώσει 1,2 εκατομμύρια υπογραφές. Μετά από την έγκριση του κανονισμού ΕΠΠ το 2010, αλλά πριν από την έναρξη της ισχύος του, η Greenpeace ισχυρίστηκε ότι είχε συγκεντρώσει 1 εκατομμύριο υπογραφές για την επιβολή μορατόριουμ στις γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες. Ωστόσο, καμία από τις παραπάνω πρωτοβουλίες δεν μπορεί να θεωρηθεί ΕΠΠ.

Από την 1η Απριλίου 2012 έχουν δρομολογηθεί περισσότερες από 68 ΕΠΠ. Απορρίφθηκε καταρχήν η καταχώριση 21 εξ αυτών με την αιτιολογία ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Επιτροπής για πρόταση νομοθετικής πράξης, και 15 αποσύρθηκαν από τους διοργανωτές τους. Επί του παρόντος είναι καταχωρισμένες 14 πρωτοβουλίες. Μέχρι σήμερα, μόνο τέσσερις πρωτοβουλίες έχουν συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό υπογραφών («Δικαίωμα στο νερό», «Ένας από εμάς», «Σταματήστε τη ζωτομία» και «Απαγόρευση της γλυφοσάτης») και έχουν υποβληθεί στην Επιτροπή, εκ των οποίων μόνο μία, η πρωτοβουλία «Απαγόρευση της γλυφοσάτης», έχει υποβληθεί από το 2014 και έπειτα. Το Κοινοβούλιο διοργάνωσε ακροάσεις με τους εκπροσώπους κάθε πρωτοβουλίας, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στις 17 Φεβρουαρίου 2014, στις 10 Απριλίου 2014, στις 24 Απριλίου 2015 και στις 20 Νοεμβρίου 2017 αντίστοιχα. Στην απάντησή της, η Επιτροπή παρουσίασε τα νομικά και πολιτικά συμπεράσματά της όσον αφορά και τις τέσσερις πρωτοβουλίες. Έξι ΕΠΠ έχουν αποτελέσει αντικείμενο δικαστικής προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ, το οποίο έκρινε, στην πλέον πρόσφατη απόφασή του, T-646/13 «*Minority SafePack* κατά *Επιτροπής*», ότι η Επιτροπή δεν τήρησε την υποχρέωσή της να εξηγήσει λεπτομερώς και να αιτιολογήσει τους λόγους της άρνησης καταχώρισης ΕΠΠ, και διευκρίνισε, στην απόφαση T-754/14 «*Michael Efler και άλλοι κατά Επιτροπής*», για την πρωτοβουλία «Σταματήστε την ΤΤΙΡ», ότι οι πράξεις που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ΕΠΠ μπορούν να περιλαμβάνουν και άλλες πράξεις όπως οι αποφάσεις για έναρξη εμπορικών διαπραγματεύσεων.

---

[8] Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 31ης Ιανουαρίου 2019 σχετικά με τροποποιήσεις του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που αφορούν τα κεφάλαια 1 και 4 του τίτλου I· το κεφάλαιο 3 του τίτλου V· τα κεφάλαια 4 και 5 του τίτλου VII· το κεφάλαιο 1 του τίτλου VIII· τον τίτλο XII· τον τίτλο XIV και το παράρτημα II (κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0046).

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το μέσο της ΕΠΠ παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για το Κοινοβούλιο. Πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, το Κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα](#)^[9] που περιείχε διεξοδική πρόταση σχετικά με την εφαρμογή της ΕΠΠ. Από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης και εφεξής, το Κοινοβούλιο συμμετείχε ενεργά στις διαπραγματεύσεις για τον κανονισμό ΕΠΠ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέβαλε καθοριστικά ώστε η ΕΠΠ να γίνει ένα μέσο συμμετοχικής δημοκρατίας πιο προσιτό και πιο φιλικό προς τον πολίτη. Επέτυχε, μεταξύ άλλων, τη μείωση του ελάχιστου αριθμού κρατών μελών από τα οποία πρέπει να προέρχονται οι δηλώσεις υποστήριξης στο ένα τέταρτο, επέμεινε ο έλεγχος του παραδεκτού να διεξάγεται στο στάδιο πριν από την καταχώριση στο μητρώο, και άσκησε πιέσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί το δικαίωμα υπογραφής των ΕΠΠ για όλους τους πολίτες και κατοίκους της ΕΕ, ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους.

Το Κοινοβούλιο διατύπωσε μια σειρά πολιτικών εκκλήσεων για την απλούστευση και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών διαχείρισης μιας ΕΠΠ, καθώς και για την ενίσχυση του αντικτύπου της. Το Κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα σχετικά με τη διαδικασία επανεξέτασης της ΕΠΠ](#) στις 28 Οκτωβρίου 2015^[10], με το οποίο ζητείται, μεταξύ άλλων, η αναθεώρηση του κανονισμού με στόχο την απλούστευση των απαιτήσεων σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και την παροχή χρηματοδότησης για την υποστήριξη της διοργάνωσης ΕΠΠ. Το 2017, η Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων δρομολόγησε νομοθετική έκθεση πρωτοβουλίας με στόχο ακριβώς την εν λόγω ουσιαστική αναθεώρηση του κανονισμού ΕΠΠ. Τον Σεπτέμβριο του 2017, με βάση τα αιτήματα του Κοινοβουλίου και μια δημόσια διαβούλευση, η Επιτροπή εξέδωσε τελικά την [πρότασή της για έναν νέο κανονισμό σχετικά με την ΕΠΠ](#). Στις 20 Ιουνίου 2018, η Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων ενέκρινε την [έκθεσή](#) της σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής, η οποία ψηφίστηκε στην ολομέλεια στις 5 Ιουλίου 2018, προκειμένου να ξεκινήσουν διοργανικές διαπραγματεύσεις σχετικά με τον νέο κανονισμό ΕΠΠ.

Στις 12 Δεκεμβρίου 2018, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία. Η τελική πράξη υπεγράφη στις 17 Απριλίου 2019 και αναμένεται η δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης^[11]. Θα καταργήσει τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 211/2011 και θα τεθεί σε εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου 2020.

Petr Novak / Roberta Panizza
04/2019

---

[9]Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Μαΐου 2009 με το οποίο ζητείται από την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας πολιτών, ΕΕ C 212 Ε της 5.8.2010, σ. 99.

[10]Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Οκτωβρίου 2015 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, ΕΕ C 355 της 20.10.2017, σ. 17.

[11]Πληροφορίες για όλη τη νομοθετική διαδικασία διατίθενται στη διεύθυνση:

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2017/0220\(COD\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2017/0220(COD)&l=en)

